

Ազգային մկրտություն կամ Ազգադրում

Օսականի Ար Մեսրոպ Մասոց եկեղեցին անառնալից այդ օրը փոքր-ինչ անսովոր էր, թեև Աստուծո սաճարը երբեք սովորական չի լինում:

Եկեղեցուն կից գործող հիմնական վարժարանի 3-ամյա դասընթացն ավարտած սաներն այդ օրը Ազգադրումի՝ մեզ անծանոթ արարողությանը էին օժտվում: Խորհրդանշական դասընթացները արդեն սարիներ անցկացվում են եկեղեցու դռանցքում, եւ որի նախաձեռնությունը Նյու Յորկից՝ մանկավարժ, մեթոդիստ, բազմաթիվ դասագրքերի հեղինակ, հայադաստի դասընթացներով սոցիոլոգիկ **Սիվա Տեր-Ստեփանյանին** է, նա մասնաճյուղի ղեկավարը հետևում է ուսումնական ընթացքին՝ կրթական մեթոդների, ծրագրերի, դասագրքերի աջակցությամբ: Տնտեսական-ֆինանսական հոգածությունը ստանձնել է ամերիկահայ **Նեկսար Սարգսյան-Մանրոն**: 6-ամյա կրթությամբ իր սեականի մեջ առանձնահատուկ այս վարժարանի գերխնդիրը մասնավորապես անկախություն, բանիմաց, բարեկիրթ հայ մարդու դաստիարակությունն է՝ ազգային արժանապատվության գիտակցումով: Տեղի հանրակրթական դպրոցի արժեքները սարիքի աշակերտները բարձրապատիվ կամուրջներով կապվելու են իրենց վարժարան՝ լրացուցիչ գիտելիքներ ստանալու շայն ժողովրդի, հայ եկեղեցու դաստիարակության, գրականությունից, նրանց ուսուցանվում են բարոյագիտություն, կենցաղավարություն, գեղարվեստ, աստուծո, համակարգչային գիտելիքներ են սրվում:

18/01/2011

Ազգային մասնավորությունը կարևորագույն է նկատվում եւ սեփական ժողովրդի, մշակույթի նկատմամբ հարգանքի, հոգատվության զգացումը՝ որդես աղագա հայ քաղաքացու հիմնական արժանիք: Այս երեսույթը վավերացվում է եռամյա ուսուցման ավարտից սաներին Ազգադրումի վկայագրի սկզբությամբ, որի՝ այս արժանապատվությունը տեղի ունեցավ հուլիսի կեսերին, եկեղեցու կամուրջների ներքո, հոգատու հատուկ արարողակարգով, որը կատարեց Արագածոտնի թեմի առաջնորդ **Սկրիչ վրդ. Պողոսյանը**: 18 սաներ երկրին եւ շայն առաջնական եկեղեցուն հավասարության երդմամբ հանդես եկան եւ ստացան վկայագրեր: Տնտեսական իրավունքները բարձրակարգ մասնավորությունը բարձրակարգ առաջնորդարանի դասիչուն՝ հյուրասիրությամբ: Ծնողներ, ուսուցիչներ կրթական այսօրվա մոտեցումը, հոգատվությունը իրենց երեխաների նկատմամբ համարեցին անհրաժեշտ եւ ոգեւորող գործուն: Ոգեւորված եւ նաեւ Սիվա Տեր-Ստեփանյանը՝ նրա ընտանիքի հետ միասին զգացմունքային էր՝ ընտանիքային մեծություններին, ուսուցիչներին, ա-

զակիցներին, թեմական առաջնորդին, հանդիսությունը ներկա Մանկավարժական համալսարանի ղեկավար Ռուբեն Միրզախանյանին, որը խնամակալություն է ստանձնել՝ մասնագետներով աղագուցելու կրթարանում դասընթացը կազմակերպելու հարաբերություն-դասախոսությունները:

Վկայագիր ստացող փոքր սարիքի երեխաները զուցե այդ օրը լի չլինեցին երեսույթի երկրորդը, սակայն մասնավոր դաստիարակության նախնական այն սաղմերից է, որ հետագայում իրենց ազդեցությունը ունենալու են, քանի որ հիշողության մեջ օրվա դրոշմը վստահաբար կմնա: Կրթարանի գործունեությունը գնահատելով՝ սաներին իր հայրադասական օրհնությունն էր հղել **Գարեգին Բ կաթողիկոսը**:

Պատվականները ներկա **Փառեն վրդ. Ավետիսյանը** իրեն հասուկ դիտարկություններ հետևում էր արարողությանը: «Կիրոսի, որ ոմամք թերեւս անտեղի համարեն, որ շայնսանի մեջ հայ երախաներուն համար այս սեական արարողություն միջի ըլլա, որդեսպի իրենք որդես հայեր հաստատվին: Սակայն շայնսան ըլլա, թե ուրիշ երկիր, մեր ժողովրդի անեն զավակ ղեֆ ունի հաստատվելու իր ազգային նկարագրի մեջ: Միակ նկատությունն էս չի ուզեր այս սարիքի երախաներ ըլլալին, այլ ավելի հասուն երիտասարդներ, որ հասկանան:

Սկրիչին էր իրենք, այդ: Ասիկա մկրտության վրա ազգային մկրտություն է: Դոգ չէ, որ եկեղեցու մեջ կրթաստի: Մանչելի է գաղափարը՝ Մասոցի գերեզմանի վրա. անիկա կհամարեք ազգայինը եւ կրոնականը միասնաբար»:

Մ. ԲԱՐԱՆՅԱՆ

Պատմարվեց սփյուռքի նախարարության ասյանի հերթական նիստը

Երեկ կայացավ սփյուռքի նախարարության հերթական նիստը, որի օրակարգում ընդգրկված էին 4 հիմնական հարց: Նախարարության 2012 թ. «Մեր մեծերը» ծրագրի մասին զեկուցեց Համահայկական ծրագրերի վարչության ներկայացուցիչ **Գրեսա Մնացականյանը**, իսկ շայնսանում բնակվող իրափասաբանի ինտեգրման ծրագրի կատարման ընթացքի մասին զեկուցեց նախարարության Մեծավոր եւ Միջին Արեւելի վարչության ղեկավար **Արթուր Գուրմանյանը**: Օրակարգի հաջորդ երկու հարցերը՝ Եվրոպայի հայ համայնքների վարչության (զեկուցող՝ **Հրայր Ասլանյան**) եւ Տեղեկատվության, հեռահաղորդակցության վարչության (զեկուցող՝ **Նվեր Նալբանդյան**) հաշվետվություններն էին:

Նաեւ Եվրոպայի հայապատկան բոլոր հարկաներում: Սփյուռքի նախարարությունն աջակցում է Շոտլանդի (Գերմանիա), Յուրիսի (Շվեյցարիա) եւ Բուլարեսի (Ռումինիա) հայ համայնքներում տեղի ունենալի միջոցառումների անցկացմանը: Վարչությունը 2011 թ. ընթացքում օտար 20 երկրներից աղագուցել է մոտ 150 սփյուռքահայ երիտասարդների մասնակցությունը «Արի տուն» ծրագրին: Այդ ծրագիրը դեռ շարունակվում է: Ազգաստեղծներ են սարվում սեռեցման 19-20-րդ երանակում կայանալի «Սփյուռքի կազմակերպությունների ներկայացուցիչների եւ համայնքների ղեկավարների» համահայկական համաժողովի կազմակերպման առնչությամբ: Արդեն իսկ Եվրոպայի արածաբանից համաժողովին մասնակցելու 100 ուղարկված հրավերներից իրենց մասնակցությունը հաստատել են 73 համայնքային գործիչներ: Պատասխանել է տեղեկանք Եվրոպայի հայ համայնքների ու նրանցում առկա հիմ-

WikiLeaks. Նալբանդյանի «անխոս» նամակը...

1-ին էջից

Նալբանդյանի Տիլարի Բիլնթոնին

Չայկական թեմաներով WikiLeaks-ի հրատարակումներից հետաքրքիր էր շայնսանում ԱՄՆ-ի դեսպանատան ավելի քան երկու տասնյակ զեկուցագրերը: Ըստ դրանցից մեկի՝ հայ-թուրքական արձանագրությունները Յուրիսյան ստորագրելուց 10 օր անց՝ 2009 թվականի հոկտեմբերի 20-ին շայնսանի արտաքին գործերի նախարար Էդվարդ Նալբանդյանը նամակ է ուղարկել ԱՄՆ-ի դեսպանատան Չիլարի Բիլնթոնին:

Այդ օրերին, ըստ «Ազատության», Հարավկովկասյան արածաբան էր այցելել ԱՄՆ-ի փոխդեսպանատան Եվրոպական եւ Եվրասիական հարցերով օգնական Թինա Ջեյդեման: Վերջինս շայնսանում հանդիպում էր ունեցել նաեւ Էդվարդ Նալբանդյանի հետ, եւ արտաքին-արարող նրան է փոխանցել ԱՄՆ-ի դեսպանատանը ուղղված նամակը:

WikiLeaks կայքը հրատարակել է նամակի տեքստը, որտեղ Էդվարդ Նալբանդյանը գրում է, թե, ցանկանալով օգտվել Թինա Ջեյդեմանի այցի հնարավորությունից, նրան է փոխանցում այս նամակը՝ հրավիրելով դեսպանատանը ուսուցողությունը: «Ինձ համար մեծ ուրախություն էր դասիկ է արտաքին իմ գոհունակությունը դեսպանատան հետ հարաբերությունները նորմալացնելու Ձեր վճռական դեմաքսարության համար: Կցանկանալի ես մեկ անգամ Ձեզ ընդունակություն հայցելու Յուրիսյան երկրորդ արձանագրությունները ստորագրելու ընթացքում Ձեր կենսական ներդրման համար»:

Շոտլանդական ու երախագիտական խոսքերից հետո շայնսանի արտաքին գործերի նախարարը գրել է. «Յուրիսյան վերջին դասիկ թուրքական կողմի ստեղծած դժվարությունը ցույց տվեց, որ մենք հիմա դեֆ է ուսուցողական կենտրոնում դասիկ հարաբերությունների բարելավման հաջորդ փուլերը՝ դրական իրադրությունը դասիկանելու համար եւ կանխելու այն զարգացումները, որոնք կարող են խափանել գործընթացը»:

Նալբանդյանը հավաստեցրել է, որ շայնսանը հավաստեցրել է մնում հարգելու արձանագրություններից բխող դասավորությունները: «Ես անկեղծորեն հավաստեցրել եմ, որ արձանագրությունները վավերացնելուց հետո փաստաթղթերը հիմք կստեղծեն շայնսանի եւ Թուրքիայի միջեւ հարաբերությունների համար եւ կարող են օգտակար լինել Հարավային Կովկասի ամբողջ արածաբանի համար», գրել է Նալբանդյանը:

Շարունակելով, շայնսանի արտաքին-արարողը նշել է. «Ավելի քան մեկ տարի ծանր աշխատանքից հետո կողմերը հասան հարաբերությունների կարգավորման շայնսանի կարգի, բայց միեւնոյն ժամանակ դեռ շայնսան փոփոխելու է Ձեր աջակցությունը շայնսանի եւ երկու ժողովուրդների հաշտեցման դասական հնարավորությունը չկորցնելու համար»:

«Ես անկախում եմ, որ կարողանալի մեր սերս եւ արդյունավետ համագործակցությունը արածաբանում կայունության եւ հայ-ամերիկյան բարեկամական գործընկերության ամրապնդմանը հետամուտ լինելու համար», գրել է Նալբանդյանը:

Յովանովիչը նկարագրում է ընդդիմության հավաքը

2009թ. ընդդիմության երկրորդ հանրահավաքի մասին WikiLeaks-ի հրատարակած շայնսանում ԱՄՆ դեսպան Մարի Յովանովիչի 2009թ. մայիսի 11-ի հեռագրի համաձայն, ԱՄՆ դեսպանն ամենայն մանրամասնությամբ է ներկայացրել ոչ միայն հավաքը, այլեւ տեղությունը, մասնակիցների թիվը, ժողովրդագրական կազմն ու իրավիճակը, չնոռանալով հիշատակել, թե ինչ մե-

դադրանքներ է հանրահավաքում հնչեցրել շայնսանի առաջին նախագահը ներկայիցի հասցեին:

Ըստ Յովանովիչի, ընդդիմության ղեկավարները, թե հավաքին սասնակ-հաղթարդ մարդիկ են մասնակցել, իրականություն չեն, ընդ որում, ամերիկացի դիվանագետը ներկայացրել է իր սկզբները՝ ոչ ավել, քան 6-8 հոգ. մարդ: Առավել զարմանալի է, որ ԱՄՆ նախկին դեսպանի կարծիքով, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը դասական կրթություն է եղել, քան կարող էր, ընդ որում, ճնադասությունները, ըստ Յովանովիչի, հնչել են ոչ ուժեղ դասողություններով: Այս ամենին Յովանովիչն ավելացրել է, որ Տեր-Պետրոսյանի հանրահավաքների մասնակիցների թիվը նվազում է, սակայն է թե՛ փոքրանում է հավաքը ընտրություններում ԼՏՊ-ի հաղթանակի նկատմամբ, այն դեպքում, երբ հանրահավաքը «թույլ» էր:

«Արմավիան» չափից դուրս ռուսացած սուօրեններով

WikiLeaks-ը հրատարակել է նաեւ շայնսանում ԱՄՆ դեսպանության հաղորդագրությունը «Արմավիա» ավիաներությունը գործունեության մասին՝ թվագրված 2004թ. ապրիլի 5-ով: Ըստ այդմ, նախ հիմնական տեղեկությունն է, որ չնայած շայնսանի կառավարության հետ ունեցած համաձայնությանը՝ «Արմավիան» անորոշ ժամանակով հետաձգում է դեղի Եվրոպա չվերթերի ընդլայնումն ու ժամանակակից ինֆրաստրուկտուրա փոխարինում «առավել խնայողական» հիմքով:

Առաջ ներկայացված է բրիտանացի կոնսուլտանտ Բոր Չառլիսի դիտարկումը, թե, ըստ «Արմավիա»-ի ղեկավարների, Եվրոպական ուղղություններով «Արմավիա»-ի թռիչքների ընդլայնումը այնպիսի ներդրումներ է դասիկանում, որոնք արդարացիված չեն, միջնորդ խաղաղյան են գնահատվել նախկին խորհրդային երկրների ուղղությամբ չվերթերը: Եվրոպական մի քանի ուղղության արտաքին-արարող վրա ծախսերը հետքերելու համար շայնսանը չվերթերը շարունակելու «Արմավիայի» մոտեցումների մասին տեղեկացնելով՝ Չառլիսը նաեւ տեղեկացրել է, որ ԱՊՀ երկրների ուղղությամբ չվերթերը հիմնական թողնելու մոտեցման մասին է վկայում նաեւ այն, որ «Արմավիան» իր 5 Airbus 320 ինֆանթոններից 3-ը փոխարինելու է խորհրդային ինֆրաստրուկտուրա, որոնց թույլ չի սրվում թռիչքները կատարել Եվրոպական ուղղությամբ եւ օգտվել Եվրոպական օդանավակայաններից: իսկ շայնսանի կառավարության անորոշ մոտեցումն այս հարցին ԱՄՆ դեսպանության հաղորդագրության մեջ բերում է եզրակացություն, որ վստահված է շայնսանի հաղափայտի ոլորտը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
 Հրատարակություն Ի սարի
 Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
 Երևան 0010, Հանրապետության 47
 Ֆախ 374 10 562863
 e-mail: azg@azg.am
 azg2@aminco.com
 www.azg.am

Չվանուր խմբագիր
 ՅՎԿՐԱ ՄԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
 ՊԼՐՈՅԻ ՅՎԿՐԱՆ / հեռ 529221

Հավաքակառավար (գրվագր) / հեռ 582960
 Լրագրողների սենյակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483
 Հեռագրային ծառայություն / հեռ 529353

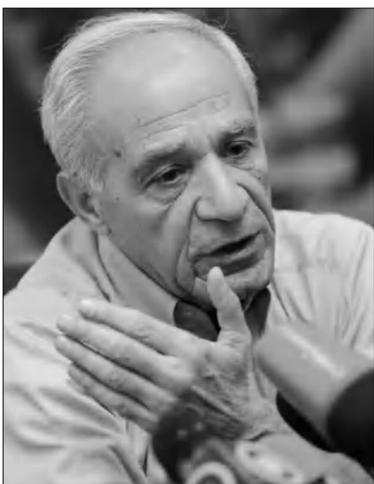
Համակարգչային ծառայություն
 «Ազգ» թերթի
 Թերթի միջոցով ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տրագիր մասնակի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսություններով կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրատու համաձայնության խստի արգելում են համաձայն ԳՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Միջոցը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում:
 Գ ճառով յորդանանները գրվագրային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությունը դասախոսականության չի կրում:

«AZG» Daily NEWSPAPER
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
 47 Hanrapetoutian st.,
 Yerevan, Armenia, 0010

ՄԱՐԻՅԱ ՄԱՐԻՅԱՆ

Ծառսարադեսի մտախոհություն. Պեսական մրցանակի արժանացած բախն ու Կասրվանն էլ կկառուցադասեն

Թեմոս Սկրիչ Մինսայանը ոչ միայն ճարտարապետների միության նախագահն է, այլև Գերմանիայի հրապարակի մեծագույն կայսրանի բախնի, Կասրվանների նախագծողներից մեկը, սակայն ընդամենը մեկ Կասրվան է, այն էլ մանուկից, սեղեկացել, որ ֆալսիֆիկացիայի նախագծով ել կառուցվառության որոշումը մեծապիսի հարակից սարածում 7-հարկանի 4-աստղանի հյուրանոց է կառուցվելու: Մինսայանը Հայաստանում չի եղել, սակայն ոչ ֆալսիֆիկացիայի, ոչ էլ մայրաքաղաքի գլխավոր ճարտարապետ Լարիս Սարգսյանը ճարտարապետների միությանը չեն սեղեկացրել իրենց հերթական «խիզախ» ֆալսի մասին: Կառավարության որոշումը նախատեսվում է կառուցել միջազգային դասի չորսաստղանի հյուրանոց, որը ներառելու է ընդունելության ել խորհրդակցության սրահ, մարզադահլիճ, խաղարահ, ռեստորան ել սրճարան:

Մինսայանը իրավացիորեն հավելում է, որ դա այն վայրը չէ, որտեղ կարելի է կառուցել մեծ հյուրանոց: «Փորձ կարի բախնը իր Կասրվաններով, նույնպես մտնել այդ կառույցի Երջանակներում»: Մինսայանը բացատրում է, որ մեծ հյուրանոցի համար անհրաժեշտ է ավելի մեծ սարածք, որտեղ կառուցվեն այցելուների դահլիճները: «Չկան մեծանների համար նախատեսված կանգառի հասված, սրահներ, ռեստորաններ, սրճարան կառուցելու համար սահմանված սարածքը բավարար չէ»: Մեծոյի 5

Սկրիչ Մինսայանը իրեն է, որ 3 ամիս առաջ՝ Հանրային խորհրդի Գերմանիայի մասնակ Երեանի ֆալսիֆիկացիայի ավագանի, ճարտարապետ Լեոն Իգիթյանն ասել է, որ շուտով մեծոյի այդ կայսրանը կֆանդեն ել կազմակերպվեն դրանից: Գերմանիայի մասնակցություն ունի, որ նախկինում կառուցված կառույցների աղանձսածուրը ել դրանց փոխարեն մոտ քառասունհարյուր կառուցումը դառնում են վաս սովորույթ:

Թեմոս ֆալսիֆիկացիայի արժանացած ֆալսիֆիկացիայի խորհուրդը հավանություն է սվել նախագծին, սակայն Մինսայանը Երեան է, որ խորհուրդը որոշե այդպիսին ուժ չունի, որովհետե կարող է խորհուրդը սալ, իսկ եթե անգամ բացասական կարծիք արտահայտի, միեւնույն է, որոշումն ընդունում են գլխավոր ճարտարապետն ու ֆալսիֆիկացի: Ըստ լուրերի, հյուրանոցի սերը գործարար Սամվել Կարապետյանն է: Մինսայանը հարգում է թե՛ Սամվել Կարապետյանին, թե՛ ֆալսիֆիկացիին, մեղադրում է մասն խորհուրդը սվողներին, որ մեկադասարանց հայտարարություններ են ամում, թե կառուցադասման համար խնդիրներ չեն ծագի, իսկ եթե ծագեն, աղա հեճոթյանը կլուծվեն:

Ավելին՝ Մինսայանին իր աղբյուրները հայտնել են, որ Սամվել Կարապետյանը չի ունի, որ հյուրանոցը կառուցվի հենց այդ վայրում. դա իրեն առաջարկել են: **ՆԱՍՏԻՎ ԿԱՐԻՊԵՏՅԱՆ**

րոտե դարբերակությունը կրկնվող ցնցումները նույնպես բարենպաստ չեն մեծ կառույցի համար: Մինսայանը իրենցնում է, որ Կասրվաններն ու բախն կառուցվել են 1981-ին ել մի ֆանի սարի անց հայտնվել են անմիջապես դրանում: Տարածքն անհրաժեշտ է բարելավել, ոչ թե սեղուն հյուրանոց կառուցել: Ի դեպ, բախն ու Կասրվանները ժամանակին արժանացել են մեծ կարգավիճակի: Գերմանիայի ճարտարապետները հավելում է, որ մինչ որոշում կայացնելը անհրաժեշտ է մանրամասն հավաքել, որովհետե մեծ փոք հասվածում հյուրանոցային համալիր կառուցվել անհնար է առանց մեծոյի բախն կառուցադասման: «Որոշումը հաղթանակ էր ել ոչ բազմակողմանի ֆնանկված»:

Աժխարհում Արցախի նկատմամբ հեճաֆրությունն ամում է

Այս սարի առաջին կիսամյակի սվալներով ԼՂՀ է այցելել 3.000 օճարերկրյա ֆալսիֆիկացի: Սա 40%-ով գերազանցում է 2010թ. նույն ժամանակահատվածի ցուցանիշին: «Չնայած Արբբեզանի իժխարհությունների հարուցած խոչընդոտներին ել ԼՂՀ այցելած օճարերկրյա ֆալսիֆիկացիներն «անցանկալի անձ» հայտարարելուն՝ աժխարհում ամում է Արցախի նկատմամբ հեճաֆրությունը: 2010թ. առաջին կիսամյակում, դրան նախորդող սարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ արձանագրվել էր գերազանցության թվի ելական 45%-անոց անձ», ասված է ԼՂՀ ԱԳԵ-ի «Ազգ»-ին նուղարկված հարոդագրությունում:

«Չնայած հեճաֆրությունն ել ոչ միայն հնագույն դասական հուճարանները, Երեղ բնությունը, գեղատեսիլ կիրճերը, հանրային ել սաֆ աղբյուրները, այլև արցախցիների բարյացակամությունն ու ինֆանսիղ խոհանոցը: Չնայած հեճաֆրությունն այցելում են Գանձասարի, Ամարասի, Դաղիվանի վանական համալիրներ, հնագույն ֆաղաֆ Տիգրանակերտի դեղունների գոտի, Աղոյի ֆարանձավ, Նիկոլ Դումանի թանգարան»:

Արցախում համոզված են, որ գերազանցության գարգացմանը գգալի չափով կնդասի Սեֆանակերտի օղանակալայանի գործարկումը: **Ն. Ն.**

Արձագանքում է Բրիտանական խորհուրդը

«Շեճանություն: Իրավունք» թերթի թիվ 29 համարում լրագրող Արմենուի Հակոբյանն աղոդարձել է Բրիտանական խորհրդի գործունեությանը՝ սարածելով իրականությանը չհամադասախանող սեղեկավորությունը:

Բրիտանական խորհուրդը դիմել էր «Շեճանություն: Իրավունք» թերթին դահանջելով սղագրել հերթում: «Չանգվածային լրավորության մասին» օրենի համաձայն «Լրավորական գործունեություն իրականացնող հերթում դահանջն սանալուց հետո մեկ Երբայր ժամկետում, դարսվոր է հերթում դահանջը ներկայացնողին սեղեկացնել հերթումը սարածելու ժամանակի մասին կամ գրավոր հայտնել հերթումը սարածելու մասին»: Սեղեկաբայր ժամկետի ավարտից հետո չսանալով որեւէ մեկնարանություն: «Շեճանություն: Իրավունք» թերթից հերթումը սղագրում են: **Ն. Ն.**

Մասնավորապես թերթը գրում է, որ Բրիտանական խորհուրդը ազակցել է 2008 թ. Լեոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական արճակին: Մեմ հայտարարում են, որ Բրիտանական խորհուրդը չի ազակցել Լեոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական արճակին ել երբեւէ չի համագործակցել Լեոն Տեր-Պետրոսյանի գրածնյալի հետ որեւէ ծրագրի Երջանակում: Բրիտանական խորհուրդը աղաֆաղաֆական կառույց է, որի նդասակն է միջմակադային երկխոսության հաստատումը: Հայաստանում Բրիտանական խորհուրդը գործում է Երբ սարի ել այս ընթացում իրականացրել է միմիայն մճակուրային ել կրթական ծրագրեր՝ կամրջելով Հայաստանն ու Միացյալ Թագավորությունը: Մասնավորապես մեծ ճանաչում ունեն Բրիտանական խորհրդի կազմակերպած Բրիտանական ֆիլմերի փառասոնը, «Նորաձեւության ճանաղարհ» երկխոսությունն սահմանների խաչմերուկում» ծրագիրը, անգլերեն լեզվի ուսուցիչների համար իրականացրած բազմաթիվ վերադասարանում դասընթացներն ու փոխանակման ծրագրերը, որոնք մեմ իրականացրել ու Երումակում են իրականացնել սարբեր դեսական ել հասարակական կառույցների հետ:

Նեմ, որ Բրիտանական խորհուրդը երբեւէ աղասեղեկավորություն չի սարածել ել լրավորացնողների հետ իր աժխասանին իրականացնում է մասնագիտական ել երկալի բոլոր կանոններին համադասախան: Հոդվածում լրագրողը կրկին անդարդարձել է Ռուսաստանում Բրիտանական խորհրդի գործունեությանը: Նկատեմ, որ Ռուսաստանում Բրիտանական խորհրդի գործունեության Երբը սեղի ունեցած իրադարձությունները 2006 թվականին էին, ել այդ ժամանակվանից ի վեր գրանցվել են բազմաթիվ փոփոխություններ: Մինչդեռ լրագրողը Երումակում է որոշե թարմ սեղեկավորություն մասնուցել արդեն իննգ սարվա հնությունն ունեցող «նորությունը»: Նկատեմ, որ Մոսկվայում սեղակալված մեր գրասենյակը երբեւէ չի դարդերցրել իր աժխասանը: Վերջին սարիներին Բրիտանական խորհուրդն աղակի մճակուրային գործունեությունն է ծավալում Ռուսաստանում, իսկ 2011 թվականի հուլիսի 14-ին Բրիտանական խորհրդի Երումակի Լոնդոնում սեղարված Յուրի Գաղբարի արձանի բացման արարողության ժամանակ «Ռուսկոմոսի» դեկավար Վլադիմիր Պոդոլկինը ընթերցել է նախագահ Դմիտրի Մեղլեդեի ուղերձը, որ Ռուսաստանի նախագահը մասնավորապես նեղել է. «Վսահ են, որ Լոնդոնում արձանի բացումը կնդասի Ռուսաստանի ել Միացյալ Թագավորության ժողովրդների բարեկամության ել համագործակցության ամրադնդանը»: Ուրախ կլինեմք, եթե լրագրողը նույն ջանախորությամբ լրավորանեմ նաե 2011 թվականի նորությունները, որոնք արդիական են ել առավել հեճաֆրական հասարակությանը:

Յանկանում են մեմ, որ հասարակայնության հետ կաղերի դասախանում Արեւիկ Բաղայանը բարձրասիճան դասնոյա չէ: Նա Բրիտանական խորհրդի աժխասակցներին է, իսկ բոլոգում կասարած իր գրառումները ներկայացնում են Գեր ֆաղաղացի, մասնավոր անձ Արեւիկ Բաղայանի կարծիքը ել չեն ներկայացնում Բրիտանական խորհրդի սեակետը: Բրիտանական խորհուրդն ունի իր դասնական կաղը ել երբեւէ սղակալված ցանցերում, որոնց միջոցով էլ ներկայացնում է իր դասնական կարծիքը:

Նեմ, որ Բրիտանական խորհուրդը երբեւէ աղասեղեկավորություն չի սարածել ել լրավորացնողների հետ իր աժխասանին իրականացնում է մասնագիտական ել երկալի բոլոր կանոններին համադասախան: Հոդվածում լրագրողը կրկին անդարդարձել է Ռուսաստանում Բրիտանական խորհրդի գործունեությանը: Նկատեմ, որ Ռուսաստանում Բրիտանական խորհրդի գործունեության Երբը սեղի ունեցած իրադարձությունները 2006 թվականին էին, ել այդ ժամանակվանից ի վեր գրանցվել են բազմաթիվ փոփոխություններ: Մինչդեռ լրագրողը Երումակում է որոշե թարմ սեղեկավորություն մասնուցել արդեն իննգ սարվա հնությունն ունեցող «նորությունը»: Նկատեմ, որ Մոսկվայում սեղակալված մեր գրասենյակը երբեւէ չի դարդերցրել իր աժխասանը: Վերջին սարիներին Բրիտանական խորհուրդն աղակի մճակուրային գործունեությունն է ծավալում Ռուսաստանում, իսկ 2011 թվականի հուլիսի 14-ին Բրիտանական խորհրդի Երումակի Լոնդոնում սեղարված Յուրի Գաղբարի արձանի բացման արարողության ժամանակ «Ռուսկոմոսի» դեկավար Վլադիմիր Պոդոլկինը ընթերցել է նախագահ Դմիտրի Մեղլեդեի ուղերձը, որ Ռուսաստանի նախագահը մասնավորապես նեղել է. «Վսահ են, որ Լոնդոնում արձանի բացումը կնդասի Ռուսաստանի ել Միացյալ Թագավորության ժողովրդների բարեկամության ել համագործակցության ամրադնդանը»: Ուրախ կլինեմք, եթե լրագրողը նույն ջանախորությամբ լրավորանեմ նաե 2011 թվականի նորությունները, որոնք արդիական են ել առավել հեճաֆրական հասարակությանը:

Անճարճ գույքի Երումակում նվազել են առումվաճաղի գործարքները

1-ին էղից
Մարգերում, բացառությամբ Երեանի, հուլիսին վաճաղվել են 309 բնակարաններ, որոնց ֆանակը հունիսի համեմատ նվազել է 6,4 սկոսով, իսկ 2010-ի հուլիսի համեմատ՝ 4,9 սկոսով: Բնակարանների միջին գները մարգերում մայիսի համեմատ անել են 0,4 սկոսով:

Երեանից հետո, ամենաբանի բնակարանները հուլիսին եղել են Շողկաճոում, որտեղ 1 ֆն մակերեսի Երումակայական գինը կազմել է ավելի ֆան 188 հաղար դրամ: Վաղարճաղասում (Եղմիածնում) 1 ֆն գինը 141 հաղար դրամ է կազմել, Արմայանում՝ 140 հաղար դրամ: Աղա գաղիս են Աճարակը՝ 128 հաղար դրամ, Իջեանը 125 հաղար դրամ, Գորիսը՝ 122 հաղար դրամ, Մսիսը 114 հաղար դրամ 1 ֆն դիմաց ցուցանիճներով:

2011-ի հուլիսին Հայաստանում գրանցվել է անհասական սների առումվաճաղի 371 գործարք, որից 94-ը՝ Երեանում: Մայրաքաղաղում անհասական սների առումվաճաղի գործարքների ֆանակը 2011-ի հունիսի համեմատ նվազել է 21,7 սկոսով, իսկ մարգերում՝ 3,1 սկոսով: 2010-ի հուլիսի համեմատ անհասական բնակելի սների առումվաճաղի գործարքների ֆանակը Երեանում նվազել է 7,8 սկոսով, իսկ մարգերում միսսին վերցրած 12,9 սկոսով: Միջինացված՝ 250 ֆն Երումակայան մակերես ել 400 ֆն սնամերձ ունեցող անհասական սների 1 ֆն-ի միջին գները (ներաղյալ սնամերձի միսսի գինը) 2011-ի հուլիսին հունիսի համեմատ գերթե մնացել են անփոփոխ (անել են 0,1 սկոսով): Ըստ Երեանի վաղական Երումակների, գներն այսպիսին են եղել.

Մարգերում միջինացված են 200 ֆն Երումակայան ել 1000 ֆն սնամերձ մակերեսով անհասական սների գները: Այստեղ միջին գները հուլիսին հունիսի համեմատ անել են 0,6 սկոսով: Ամենաբանի անհասական սները Երեանից հետո դարձյալ Շողկաճոում են՝ 1 ֆն-ը 309 հաղար դրամ: Երումակայան Վաղարճաղասն է 1 ֆն-ը 160 հաղար դրամ, Երումակայանը, որտեղ 1 ֆն-ը կազմել է 147 հաղար դրամ: Աղա գաղիս են Իջեանը՝ 134 հաղար դրամ, Աճարակը 132 հաղար դրամ, Գորիսը 131 հաղար դրամ, Նոր Հաճը՝ 127 հաղար դրամ 1 ֆն դիմաց:

Հողի Երումակայան հետեղյալ դասկերն է՝ 2011-ի հուլիսին 2010-ի հուլիսի համեմատ, հողերի առումվաճաղի գործարքների ֆանակը նվազել է 7,7 սկոսով, աճուրդով վաճաղներից՝ անել 12,3 սկոսով: Ընդ որում, Երեանում նվազել է 57,1 սկոսով:

2011-ի հուլիսին 2011-ի հունիսի համեմատ, անճարճ գույքի վաճաղության գործարքների ֆանակը նվազել է 13,8 սկոսով, իսկ 2010-ի հուլիսի համեմատ՝ 20 սկոսով:

Իրականացվել են հիփոթեքային գրավաղման 188 գործարքներ, որից 145-ը՝ Երեանում: Հիփոթեքային գրավաղման գործարքներից 79,3 սկոսն իրականացվել են բազմաբնակարան բնակելի Երումակների բնակարաններին, 11,2 սկոսը՝ անհասական բնակելի սների, մնացածը հասարակական նեանակության օրյելսներին, այդեմակերի են հողերի նկատմամբ: 2011-ի հունիսի համեմատ, հիփոթեքային գրավաղման գործարքների ֆանակ նվազել է 10,9 սկոսով, ընդ որում, Երեանում՝ 8,8 սկոսով, իսկ մարգերում՝ 17,3 սկոսով: 2010-ի հուլիսի համեմատ, հիփոթեքային գրավաղման գործարքների ֆանակն անել է 19 սկոսով, ընդ որում, Երեանում՝ 19,8 սկոսով, իսկ մարգերում՝ 16,2 սկոսով:

Այսպիսով, հուլիսին Հայաստանի անճարճ գույքի Երումակայան գգաղիտեն կրճասվել են առումվաճաղի գործարքները, իսկ գները նախորդ ամսվա համեմատ գերթե անփոփոխ են մնացել: Ինչպես նեղել էին հունիս ամսվա ցուցանիճները ներկայացնելիս, ամում ամիսներին այս ցուցանիճները հաղիլ թե էական փոփոխություններ կրեն աճի ուղղությամբ, ինչը ել սեղի ունեցավ հուլիսին: Օգոսոսի ցուցանիճները նույնպես էական դրական փոփոխություններ չեն ունեմա: Որոշակի աժխուճացում կարելի է ակնկալել աճան կետերից, դայմանավորված արերկրից Հայաստան մնող գումարների ծավաղների ավելացմամբ:

Վաղական Երումակներ	Միջին գները (դրամ)		
	հուլիս 2010թ.	հուլիս 2011թ.	հունիս 2011թ.
Կենտրոն	488200	459200	461000
Արաղիս	404800	374100	372200
Ջանաղեղ Չեղոն	297000	272100	274000
Նոր-Մարա	287400	283200	284100
Աղան	256000	243700	242900
Երեան	263000	245600	241600
Երումակի	269200	235500	237000
Դավաղեն	288100	274800	274900
Աղաղնյակ	251300	236900	238200
Մաղաղա Սեղասիս	255100	233900	231100
Նաղարաղեն	149100	150100	149900
Միջին Երեանում (բաղի Նոր Նորից)	291700	273600	273400

Բրիտանական խորհրդի հասարակայնության հետ կաղերի Երումակայան

ԱՆՈՐԴԱՊԱՐԹ

Էլմաս.- Ինչ նշանակություն ունի Դինի ստանությունը հայերի համար:

Սարգիսյան.- Բազմաբովանդակ հարց է, որին ժամեր, գուցե օրեր են մղեց մասնատվածություն, բայց, կարճ ասած, Դինի գոհ գնաց ցեղատարածության վերաբերյալ երկրի ֆալսեթականությանը: Թե ինչու՞ վերհիշեցի վարչապետ Երդողյանի հայտարարությունը այդ առթիվ. նա ասաց. «Որդես բիրայն Դինի ընտրությունը խոր մտքեր է հարուցում (հասկալիքներ օրերում), երբ այսպես կոչված հայերի ցեղատարածության վերաբերյալ նոր ակտիվություն է նկատվում որոշ օտար ժողովուրդներում»:

Նա Դինի ստանությունը կարեց «այսպես կոչված հայերի ցեղատարածության հետ»: Նրա այդ ակնարկը

ծնողների ծննդավայրը եւ այդ բոլորը հանգեցրին «Չորյան ինստիտուտի» հիմնադրմանը:

- Ուրեմն դա անձնակազմը դրա դասախոսներն ունեն: Ինչ է նշանակում այդ դասընթացը:

- Երեւանում 1995 թվին կայացած «Ցեղատարածության խնդիրներ» թեմայով միջազգային գիտատեղի ժամանակ եւ խոսքի առարկայի մի թուրքի՝ դասարան գործընկերոջ՝ Չաքի Խալիլի մասին, որը խոսակցել էր մեծ հորս՝ հոգ ասելով ընտանիքի մասին: Երբ օսմանցիները դադարեցին, Երբ օսմանցիները դադարեցին կախարհում բարձրագույն եւ հայերի ցեղատարածություններն սկսվեցին, նա, դառնալով իր խոսքում, մոտ մեկ տարի իր սան վերելի հարկում թափեց մոտ ծնողների յոթ հոգուց բաղկացած ընտանիքի՝

- Այդ հարցերին զավակներս իրենք են պատասխանել: Հայրը, 22 տարեկան, նույն է. «Որդես հայի զավակ մեմ ցեղակ են ցեղատարածության ուսումնասիրություններին եւ մարդու իրավունքներին անհնար հարցերին: Դեռեւհից երկու տարեկան անց ծնված լինելով միջուցե մի փոքր հեռացած ենք այդ խնդիրներից, բայց ընտրելով այն հղատարածության, որ զգում ենք որդես հայ, եւ մասնավոր հասկանալով, որ ինչպե՞ս է մեր ժողովուրդը առաջընթացում, մեմ եւ հուսով ենք, որ այս հարցը իր լուծումը կստանա, եւ Հայաստանը կկարողանա առաջընթաց արել»:

Իսկ ասած թե ինչ է գրում 18-ամյա Ալեքսը. «Այո, կարծում եմ եւ մեր անցյալին, եւ «Չորյան ինստիտուտի»:

Ցեղատարածությունը ոչ միայն հայ ժողովրդի, այլեւ մեր ընտանիքներին զավակներս իրենք են պատասխանել: Հայրը, 22 տարեկան, նույն է. «Որդես հայի զավակ մեմ ցեղակ են ցեղատարածության ուսումնասիրություններին եւ մարդու իրավունքներին անհնար հարցերին: Դեռեւհից երկու տարեկան անց ծնված լինելով միջուցե մի փոքր հեռացած ենք այդ խնդիրներից, բայց ընտրելով այն հղատարածության, որ զգում ենք որդես հայ, եւ մասնավոր հասկանալով, որ ինչպե՞ս է մեր ժողովուրդը առաջընթացում, մեմ եւ հուսով ենք, որ այս հարցը իր լուծումը կստանա, եւ Հայաստանը կկարողանա առաջընթաց արել»:

Իսկ ասած թե ինչ է գրում 18-ամյա Ալեքսը. «Այո, կարծում եմ եւ մեր անցյալին, եւ «Չորյան ինստիտուտի»:

հրեաներ եւ լեռնապետներ մասնակցներ: Բոլոր ուսանողներն էլ լատին են մտնում սկզբնական օրերում որոշ նախադասարաններով, բայց այդ նախադասարանները մեկը մյուսի հետեւից «փոքրվում» են ժամանակի ընթացքում: Տասից սասներկու դասարաններ մղատում են դրան բարձրագույնը մասնագիտությունը: Վերջում մասնագիտություն էլ խոսում են միեւնույն «լեզվով»: Եվ դա մեր դասընթացի հաջողությունն է: Մեմ փորձում ենք զգացական ոլորտից մասնագիտացնել մասնագիտական ոլորտը, որտեղ մասնագիտացնել է միայնց հետ խոսել որդես մարդկությանն ու ոչ թե այս կամ այն ճանաչողական դասարանը ներկայացուցիչ:

Ավելացնեմ, որ «Չորյան ինստիտուտ» գուցե հայկական հիմնադրությունն է: Մեր վարչության նախագահը

Դինի ստանության, Մամասի դասավարտության, 1915-ի ցեղատարածության եւ այլ հարցերի մասին «Այո» շաբաթաթերթում

կը առաջ բերեց «1.500, 001-րդ գոհի» կարգախոսը:

- Ինչի՞ հետեւանով ստեղծվեց «Չորյան ինստիտուտ»:

- Հիմնարկության ժառանգական անվանումը՝ «Ժամանակակից հայկական ուսումնասիրություններ» եւ փաստագրության Չորյան ինստիտուտ, իմենի բնութագրում է, թե ինչ գործունեություն է ծավալվում այնտեղ: Ժամանակի ընթացքում նոր բաժիններ ավելացան, ինչպես օրինակ՝ «Ցեղատարածության եւ մարդու իրավունքների միջազգային ինստիտուտ», «Սփյուռքի ուսումնասիրությունների կենտրոնը» եւ այլն: Անձամբ ինձ իմնության հարցն է կաղում ինստիտուտին: Ծնողներս Անասուրից էին, ցեղատարածությունից մագաղորդներ: Մեծացել եմ, բնականաբար, այդ սեղանի վաղաճակից ծանոթացա, ինչպես ծնվել եմ Բեյրութում եւ կրում եմ նաեւ լիբանանյան մշակույթի ազդեցություն: Հետագայում Ամերիկա գաղթելով եւ համալսարան հաճախելով զգացի, որ թեմ անգլերենը դարձել էր հարազատ, այդուհանդերձ եւ անգլո-ամերիկացի չէի: Ուրեմն, ո՞վ էի, որո՞ւմ էի իմ արմատները: Սկսեցի փորձել իմնությունս, հարող դասնությունը,

Կանադայում գործող «Չորյան ինստիտուտ» նախագահ Գրեգ (Գուրգեն) Սարգիսյանի հետ 2002 թվին Հրանց Դինի վարած հարցազրույցից 9 տարի անց թուրք լրագրողուհի Էդրա Էլմասը դարձյալ հանդիպել է նրան եւ երկար հարցազրույց տպագրել «Այո» շաբաթաթերթի 2011 թվի օգոստոսի 18-ի համարում:

Դինի ստանությանը նախորդող ժամանակաշրջանի, հայերի համար նրա ստանության նշանակություն, Մամասի դասավարտության գործընթացի, ցեղատարածության հարցին Հայաստանում, Թուրքիայում, Սփյուռքում արող հայերի վերաբերմունքի, ինչպես նաեւ «Չորյան ինստիտուտ» հիմնադրման նպատակների եւ այլ հարցերի մասին երկխոսության հրատարակումը Թուրքիայում «ուշագրավ երևույթ» է որակել «Չորյան ինստիտուտից» ստացված հարցազրույցում, քանի որ արտասահման գաղափարները «մարտահրավեր են երկրում ընդունված գաղափարախոսությանը»:

Հաշի առնելով, որ մեր ընթերցողները առավել կամ նվազ չափով ծանոթ են Դինի ստանության, չարագործի դասավարտության համագումարներին, ստորեւ բարձրագույն մեկնաբանում եմ միայն հասկանալի այդ հարցազրույցից, որն անցկացվել է անգլերեն լեզվով: Ավելացնեմ միայն, որ լրագրողուհին Տորոնտոյում «Չորյան ինստիտուտին» կից գործող «Ցեղատարածության եւ մարդու իրավունքների համալսարանական ծրագրի» օրգանավարներին է եւ այժմ դասաւսուցում է Սամբուլի Գալաթասարայ համալսարանում ստանալ ֆալսեթական դոկտորի աստիճան:

ստեղծելով բոլոր դասնություններն նրանց արդարավարտության համար: Հորս ծնողների դասնությունն ավելի սխուր է: Հայրս որբացել էր ութ տարեկանում: Հորը կայսեւ էին, իսկ մորը բռնաբարելուց հետո սղանել: Ընթացիկ 9 երեխաներից իմն ու երկու եղբայրներ միայն ողջ էին մնացել: Այնպես որ Հաքի Խալիլի մասն մարդկանց հիշատակը մոյսմոյսե մղատեց, որ ինստիտուտը հիմնադրվի:

- Իսկ ինչպե՞ս են վերաբերվում այդ հարցերին ձեր զավակները: Կադ ունեն անցյալի հետ, դաստիարակում են ինստիտուտի գործունեությունը:

սանիքի դասնություն ծավալում մասն է, եւ ո՞վ գիտի, արդո՞ւք եւ Կանադայում արդելիս կլինեի այսօր, եթե չլիներ ցեղատարածությունը»:

- «Մարդու իրավունքների եւ ցեղատարածության ուսումնասիրության» համալսարանական երկբարթյա ծրագրին հնարավոր է որ մասնակցեն երկու հակառակորդ կողմերի ներկայացուցիչներ: Երբեք խնդիրներ ունեցել եք այդ առնչությամբ:

- Եթե նկատի ունեմ ցեղատարածությունը գործող եւ դրանից տուժող կողմերի ներկայացուցիչներին, ասեմ, որ այդ, ունեցել ենք թուփուներ եւ հուսուներ, հայեր եւ թուրքեր,

խազահը ամերիկացի Ռոջեր Սմիթն է: Պրոֆեսորների թվում են Հաիր Օրոնը՝ Խուրյալից, Վոլֆգանգ Գասթը՝ Գերմանիայից, Թամեր Ալեքսանը՝ Թուրքիայից, նեյլու հեռար դարգաղես մի ֆանիստ:

- Ինչպե՞ս եք գնահատում որոշ թուրքերի արդիլի 24-ի առիթով հայերին զորակցելու, ուրիշներին՝ հայերից ներողություն խնդրելու արարները:

- Այդ բոլորը ցաս ողջունելի են, բայց մագսոնական հաւեցումը կկայանա այն ժամանակ, երբ թուրքական կառավարությունը ընդունի 1915-ի դասնական ճամարությունը եւ ազատի իր ֆալսեթներին

- Կրթությունը ցաս կարեւոր է: Երկու երկրները մեմ է իրար հանդեմ նոր հայեցակարգ ունենան: Բայց դեռեւս բացակայում են վստահություն ձեւավորող միջոցներ: Հայաստանն առանց նախադասնների դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու կոչ է անում Թուրքիային, մինչդեռ վերջինս ոչ մի ֆալսեթ անում եւ արմատական է փակ դառնել սահմանը: Թուրքիան մեմ է գործի իր Երեւանից ելնելով եւ չկաղի Հայաստանի հետ հարաբերությունները Արբեղեանի Երեւանից հետ: Սոցիալ-սնեցական մակարդակով փոխանագործակցությունը կարող է զարգանալ միայն բարի կամֆի դրսեւորման եւ ժխական կարծրաշփոթի ֆանդան միջոցով: Նաեւ Թուրքիայում խոսքի ազատության խոչընդոտների վերացման միջոցով: Հայաստանը դասնական է օգնելու, որ օտարացման գործընթացը հաղթահարվի: Մեր երկրների աւախահագրական դիրքն է թելարում մեր ձակապահիրը: Մեմ դասնությունը մեմ է մոտենանք ճամարացիորեն եւ զսնեմ միասնաբար խաղող արդելու ուղիները:

Թարգմ. Տ. Ծ.

Դարձյալ Ձեմալ փաւայի ստանության մասին

Հուլիսի 26-ին «Ազգ» թերթում կարդացի Ռ. Հովնանյանի «արդարահասույց գործողություն Ձեմալ փաւայի նկատմամբ» հոդվածը: Արձանի գնահատելով Ռ. Հովնանյանի հոդվածը, որ նորից արժանիորեն մեզ է ներկայացնում մեր ժողովրդի լավագույն զավակներին, որոնք իրենց գործունեությամբ հավերժացել են եւ իրենց արժանի սեղն են գտել մեր ժողովրդի ազատագրական դասնության համար: Մեծացել եմ, բնականաբար, այդ սեղանի վաղաճակից ծանոթացա, ինչպես ծնվել եմ Բեյրութում եւ կրում եմ նաեւ լիբանանյան մշակույթի ազդեցություն: Հետագայում Ամերիկա գաղթելով եւ համալսարան հաճախելով զգացի, որ թեմ անգլերենը դարձել էր հարազատ, այդուհանդերձ եւ անգլո-ամերիկացի չէի: Ուրեմն, ո՞վ էի, որո՞ւմ էի իմ արմատները: Սկսեցի փորձել իմնությունս, հարող դասնությունը,

բռնադատվում է եւ մինչեւ 1955 թ. զսնվում արտարավայրում: Արտարավայրում նա ծանոթանում է հայրիկիս՝ Արիս Գրիգորի Հովնանյանի հետ. որը նույնպես բռնադատված էր, եւ ուրիշ հետքերով լինում էր նրան մինչեւ կյանի վերջը: Ա. Օրդուխանյանը հայրիկիցս երկու տարի ցուս է վերադառնում եւ դառնում մեր ընտանիքի լավագույն բարեկամը: Հայրս ազատվում է արտարից 1956 թվականին: Օգտվելով իմ նկատմամբ Ա. Օրդուխանյանի ջերմ վերաբերմունքից՝ եւ հաճախ էի նրա հետ գրուցում երեսնական թվականների դեղերի մասին: Այդպիսի գրույցներից մեկի ժամանակ ցանկացա իմանալ իր կարծիքը հայ մտավորականների, Հայաստանի առաջին հանրապետության բանակի սղայական անձնակազմի, հայ վրձառուների նկատմամբ ԱՄՆ-ում կիրառված ֆալսեթական սեռորի վերաբերյալ: Ես բառացիորեն ներկայացնում եմ Ա. Օրդուխանյանի դասնածը Ձեմալ փաւային սղանող երիտասարդի դասավորության նյութերի վերաբերյալ:

Ձեմալ փաւայի սղանությունից հետո չի բացահայտվում կասարողների իմնությունը: Գործողությունը կասարողների վերաբերյալ սեղան է լինում գրող Ալեքսեւ Բակունցը, որը մի գրույցի ժամանակ սեղան է

դառնում նաեւ Եղիշե Զարեհին: Վերջինս մեղ օրգանակներում ինչ-որ հանդիման ժամանակ հղատարածություն իր կարծիքն է հայտնում գործողությունը կասարող երիտասարդների վերաբերյալ: ՊԿԿ-ը ստանալով սեղեկությունը, ձերբակալում է երիտասարդին, որը արդել է Ուլան օլուդում: Տեղի է ունենում դասավարտություն, դասարանը որոշում է գնդակահարություն երիտասարդին, իսկ այդ ժամանակ ընդունված կարգի համաձայն դասարանի որոշումը գնդակահարության վերաբերյալ մեմ է հաստատվել ՀԿԿ կենտկոմի, արդա իՄԿԿ կենտկոմի կողմից:

ՀԿԿ կենտկոմը հաստատում է գնդակահարությունը եւ գործը ուղարկում Մոսկվա իՄԿԿ կենտկոմ հաստատելու: Այդ ժամանակ իՄԿԿ կենտկոմում գնդակահարության հաստատման համաձայն ղեկավարել է Լ. Կազանովիչը, որը, ծանոթանալով գործին, զեկուցում է Սալիմին:

Սալիմը, ծանոթանալով դասավարտության գործին, Մոսկվա է հրավիրում ՀԿԿ կենտկոմի ֆարսուղար Աւոս Հովնանյանին, որին ուղեկցում է Ա. Օրդուխանյանը: Ա. Հովնանյանիսյանը իՄԿԿ կենտկոմում հանդիմանից հետո հյուրանուցում Ա. Օրդուխանյանին ասում է.

«Արեւ, մեմ սխալ դուրս եկանք. Սալիմը մեր որոշման վրա մակագրել էր հետեւյալը՝ «Մարդաստանի սղանողը մարդաստան չէ»»:

Եվ երիտասարդին ազատում են, իսկ 1934-1937 թվականներին, երբ ամբողջ երկրով մեկ ուժեղանում է ֆալսեթական սեռորը, նորից ձերբակալում են երիտասարդին եւ նրա ընկերներին ու գնդակահարում:

Ըստ դասավարտության նյութերի՝ Ձեմալ փաւայի սղանությունը կանգնեցվել է իրականացվել էր Հահան Նաթալի կողմից ղեկավարվող «Նեմեսիս» գործողությամբ: Գործողության ղեկավարությանը հայտնի է լինում, որ 1925 թվականին Ձեմալ փաւայն մեմ է մեկնի Մոսկվա՝ բանակցություններ վարելու իՄԿԿ-ի ղեկավարության հետ: Հայտնի է դառնում նաեւ, որ նա մեմ է մեկնել Օդեսա մալով, արդա Օդեսայից գնացելով Մոսկվա: Որոշում է կայացվում, որ գործողությունը մեմ է իրականացնել Օդեսայում, բայց դայման է դրվում, որ գործողության ընթացքում այլ զոհեր չլիներ, իսկ գործողության մասնակցները չլիներ բացահայտվել: Օդեսայում գործողությունը չի հաջողվում իրականացնել: Գործողության մասնակցները նույն զնացով Ձեմալի հետ ուղեւորվում են Մոսկվա:

Մոսկվայում իՄԿԿ-ի ղեկավարների հետ բանակցությունները ավարտեց հետո Ձեմալը որոշում է Թուրքիա վերադառնալ Թիֆլիսով, բայց մինչ այդ իՄԿԿ-ի ղեկավարները Ձեմալին հրավիրում են Մեծ թասրոն՝ ներկայացման: Գործողության մասնակցները որոշում են այն իրականացնել մեծ թասրոնում, որը նույնպես չի կասարվում՝ ելնելով ոչ բարեմղատու դասնությունից: Իմանալով, որ Ձեմալը Թուրքիա մեմ է վերադառնալ Թիֆլիսով, որոշում է գործողությունը իրականացնել Թիֆլիսում, որը եւ կասարվում է:

Ձեմալանում են նեյլ, որ Հայ ժողովրդի նկատմամբ ցեղատարածություն ծագող ոչ մի ուրագործ դուրս չի մնացել «Նեմեսիս» գործողության հասուցման ցուցակից, եւ դժվար թե Ձեմալը այդ ցուցակից դուրս մնար: Հահան Նաթալի եւ նրա զինակիցները գործել են հայ ժողովրդի կամֆի արտասղայության մեմ ցեղատարածության դիրքերից, եւ նրանց գործունեությունը մեմ է դիտել որդես հայ ժողովրդի ղեկության կողմից որոշման կասարում:

Տարգմանով
ՄԱՐԿՍ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ԵՊՏՀ-ի աւախահագրության
եւ երկրաբանության
ֆակուլտետի ղեկան

